

Delårsrapport januari – september 2019

SYFTE

Att bidra till förbättrad folkhälsa genom att begränsa alkoholens skadeverkningar.

VÅRT SAMHÄLLSUPPDRAG

Att med ensamrätt, och med ansvar och god service, sälja alkoholdrycker och att informera om alkoholens skadeverkningar.

VÅR VISION

Ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Sammanfattning av tredje kvartalet 2019

- Nöjd Kund Index¹ uppgick till 85 (85)².
- Ålderskontrollen uppgick till 95 (95) procent.
- Opinionsmätningar visade att 74 (76) procent av medborgarna vill behålla Systembolagets ensamrätt.
- Systembolagets försäljningsvolym uppgick till 137,7 (135,8) miljoner liter.
- Nettoomsättningen ökade till 8 329 (7 926) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till 197 (178) MSEK. Ökningen beror främst på ökad försäljningsvolym och förändring i försäljningsandelar mellan olika typer av dryck.

Sammanfattning av januari – september 2019

- Nöjd Kund Index uppgick till 85 (84).
- Ålderskontrollen uppgick till 96 (96) procent.
- Opinionsmätningar visade att 77 (77) procent av medborgarna vill behålla Systembolagets ensamrätt.
- Systembolagets försäljningsvolym uppgick till 380,9 (378,4) miljoner liter.
- Nettoomsättningen ökade till 23 352 (22 563) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till 192 (235) MSEK. Minskningen är en följd av fortsatta satsningar relaterade till det digitala kundmötet.

1. För definitioner av nyckeltal se sidan 13–14.

2. Siffror inom parentes avser motsvarande period föregående år om inget annat framgår.

Finansiell information

MSEK	jul–sep 2019	jul–sep 2018	jan–sep 2019	jan–sep 2018	helår 2018
Nettoomsättning	8 329	7 926	23 352	22 563	30 907
Rörelseresultat	197	178	192	235	227
Periodens resultat	167	134	210	200	180
Eget kapital	1 533	1 523	1 533	1 523	1 503
Avkastning på eget kapital %	–	–	12	13	11
Balansomslutning	4 740	4 534	4 740	4 534	5 931
Soliditet %	33	34	33	34	26
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-705	-775	-1 073	-935	624
Årsarbetare	4 222	4 026	3 684	3 486	3 496



Vd har ordet



Sommarperioden brukar innebära ett högre tryck i butik och jag kan glädjande nog konstatera att vi återigen klarade utmaningen. Det senaste Nöjd Kund Index visar på att kunderna är väldigt nöjda och NKI uppmäts till 85 under tredje kvartalet.

Under det senaste kvartalet har mycket fokus legat på vårt hållbarhetsarbete, både genom att säkerställa att vår egen verksamhet och att vårt erbjudande till kund är hållbara för både människa och miljö. Att Systembolaget ska vara ett föredöme inom hållbart företagande är något som jag i min roll som VD tydligt pekat ut som särskilt viktigt.

Den 1 september höjde vi priset på våra plastpåsar, från två till tre kronor. Det är ett av stegen vi tar för att nå vårt mål att halvera försäljningen av plastpåsar till år 2020. En annan fråga vi fortsatt kommer att arbeta med är klimatsmarta förpackningar. För att få en bild av hur kunskapen ser ut på området bland våra kunder utförde vi en SIFO-undersökning³. Den visade bland annat att tre av fyra av de tillfrågade kunderna inte har kännedom om att glasflaskan är den förpackning för vin som är minst klimatsmart. För vin är den mest klimatsmarta förpackningen pappförpackning⁴. Systembolagets mål är att minska klimatavtrycket från förpackningar med 15 000 ton koldioxid till år 2023, vilket motsvarar 1700 varv runt jorden med flyg. För att nå dit behöver vi hjälpa våra kunder att göra klimatsmarta val, bland annat genom information i våra butiker och i våra sociala kanaler.

FINANSIELLA RESULTAT OCH FÖRSÄLJNING

Intäkterna ökade med 3 procent ackumulerat jämfört med föregående år och uppgick till 23 352 (22 563) miljoner kronor. Den varugrupp som procentuellt har ökat mest är alkoholfritt med en ökning på 8 procent. Förändring i försäljningsandelar mellan olika typer av drycker bidrog till att de totala intäkterna ökade mer än försäljningsvolymen under perioden. Försäljningsvolymen ökade med 1 procent vilket är i nivå med befolkningsökningen.

Rörelseresultatet uppgick till 192 (235) miljoner kronor. Det lägre rörelseresultatet jämfört med föregående år beror framförallt på fortsatta satsningar relaterade till utvecklingsprojekt inom det digitala kundmötet. Vi har exempelvis öppnat en ny varudepå utanför Stockholm, vilket är ett viktigt steg i vår satsning på e-handeln. Vi ligger väl i linje med ägarens avkastningskrav.

ALKOHOLKONSUMTIONEN FORTSATT NEDÅT

CAN⁵ presenterade under september månad de slutgiltiga resultaten för 2018 års alkoholkonsumtion i Sverige, vilka inte skilde sig från de preliminära resultaten. Totalkonsumtionen landade på 8,8 liter ren alkohol per person 15 år och äldre, vilket är den lägsta siffran sedan mätningen startade år 2001. Resultaten visar att alkoholkonsumtionen har sjunkit de senaste åren och att det är en tendens som verkar hålla i sig. I rapporten konstateras att av den alkohol som konsumerades 2018 stod Systembolaget för 65,6 procent av försäljningen, en ökning med 2,5 procentenheter. Resandeförseln stod för 10,4 procent vilket är en minskning med 3,2 procentenheter.

AVGÖRANDE ÖGONBLICK

Att hålla konsumtionen nere är av stor vikt. Ju mer alkohol som konsumeras, desto större blir skadorna. De som drabbas är inte sällan nära och kära i omgivningen och främst är det barnen som alkoholens baksidor slår emot. Att färre barn ska fara illa är en fråga jag brinner extra mycket för.

Under årets Almedalsvecka belyste vi tillsammans med våra samarbetsorganisationer, inom ramen för initiativet Barndom utan Baksmälla, hur viktigt det är för vuxenvärlden att agera för barn som lever i familjer där det konsumeras för mycket alkohol. Tillsammans med IQ, Maskrosbarn, Childhood, Trygga barnen och Bris lanserade vi en guide med tips och råd till vuxna hur de ska kunna gå tillväga om de tror att ett barn i deras närhet far illa på grund av alkohol. Vår förhoppning är att fler ska lita på sin magkänsla och våga agera för de utsatta barnen. Vi kallar guiden just vad det handlar om – Avgörande ögonblick.

Under hösten presenterades också en rapport framtagen av forskare vid Karolinska Institutet och CAN på detta tema. Rapporten, som togs fram på uppdrag av Systembolaget, visar att så många som 320 000 barn i Sverige far illa av en förälders drickande. Detta är en siffra som tydligt visar att frågan måste tas på allvar och att fler behöver engagera sig så att färre barn hamnar i denna situation.

Magdalena Gerger
Verkställande direktör

3. Kantar Sifo, webbintervjuer med 1000 personer i åldrarna 20–84 år som handlar på Systembolaget.

Genomfördes under maj 2019. <https://press.systembolaget.se/wp-content/uploads/2019/08/faktablad-sifo-klimatsmarta-forpackningar-kv.pdf>

4. Avser förpackning om 0,75 till 1 liter.

5. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2018, CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikafrågor (Monitormätningen)

Systembolaget i korthet

Systembolaget AB är ett statligt ägt aktiebolag som innehar ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin och spritdrycker i Sverige. Som statligt ägt företag ska Systembolaget drivas kostnadseffektivt och agera föredömligt inom hållbart företagande. Systembolaget har 444 butiker och finns i Sveriges samtliga 290 kommuner. Utöver butikerna finns 485 ombud runt om i Sverige dit kunderna kan beställa varor för avhämtning. Systembolaget erbjuder även hemleverans till sex län och når med det ungefär 60 procent av den inköpsberättigade befolkningen i Sverige. Från den 1 juli fick Systembolaget möjlighet att erbjuda hemleverans i hela landet. I dagsläget är det inte klart när tjänsten kommer att utökas.

SYSTEMBOLAGETS ANSVAR

Systembolagets ensamrätt har ett socialpolitiskt syfte att begränsa alkoholens tillgänglighet. Uppdraget kommer från ägaren staten och styrs huvudsakligen av Systembolagets avtal med staten, statens ägaranvisning, alkohollagen och EU-rättsliga regler. Här sägs bland annat att Systembolaget både vid inköp och försäljning av alkohol drycker ska tillämpa transparenta och objektiva regler på ett opartiskt och märkesneutralt sätt, att kunderna ska ges god service och att information ska lämnas till allmänheten om de risker som är förenade med konsumtion av alkohol.

Systembolaget ska drivas affärsmässigt utan att vara vinstmaximerande. Det innebär att Systembolaget inte har säljdrivande reklam som andra företag och inte försöker få människor att köpa mer än de hade tänkt sig. Systembolaget tar sitt serviceansvar genom att erbjuda kunnig personal, rådgivning, ett brett sortiment och goda beställningsmöjligheter. Informationsuppdraget utförs på flera olika sätt bland annat genom dotterbolaget IQ:s kommunikationskampanjer samt genom engagemang i alkoholforskning.

Systembolaget är en aktör med betydande inflytande och har en särställning på dryckesmarknaden. På samma sätt som det är självklart att ta stort ansvar för medarbetare, den egna miljöpåverkan och ha nolltolerans mot korruption och diskriminering, arbetar Systembolaget tillsammans med leverantörer för att säkerställa arbetsvillkor och mänskliga rättigheter, minskad klimat- och miljöpåverkan samt antikorruption i hela leverantörskedjan. I detta arbete tillämpar vi samma uppförandekod som övriga nordiska monopol. Genom att verka tillsammans i flera olika frågor ökar vi våra möjligheter att påverka villkoren i våra leverantörskedjor.

Strategiska nyckeltal och indikatorer

Nyckeltal	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018	målnivå 2019
Nöjd Kund Index (NKI) ¹	85	85	85	84	85	85
Ålderskontroll %	95	95	96	96	96	96
Opinionsindex (OPI) %	74	76	77	77	77	78
Total sjukfrånvaro % ²	-	-	4,4	4,6	4,5	4,4
Klimatpåverkan egen verksamhet, ton CO ₂ e ³	-	-	-	-	2 591	-
Avkastning på eget kapital % ⁴	-	-	12	13	11	8,0-9,0
Soliditet %	33	34	33	34	26	20-30
Kostnadseffektivitet ⁵	-	-	-	-	2,3	≤2,3
Indikatorer						
Alkoholindex ⁵	-	-	-	-	61	-
Totalkonsumtion, liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre ⁵	-	-	-	-	8,8	-
Systembolagets konsumtionsandel, % ⁵	-	-	-	-	66	-

1. Utfall i kvartalskolumnen avser senaste mätning.
2. Utfall avser rullande 12 månader med en månads eftersläpning.
3. Redovisas årsvis. Målet är att vara klimatneutrala år 2023.
4. Utfall avser rullande 12 månader.
5. Redovisas årsvis.

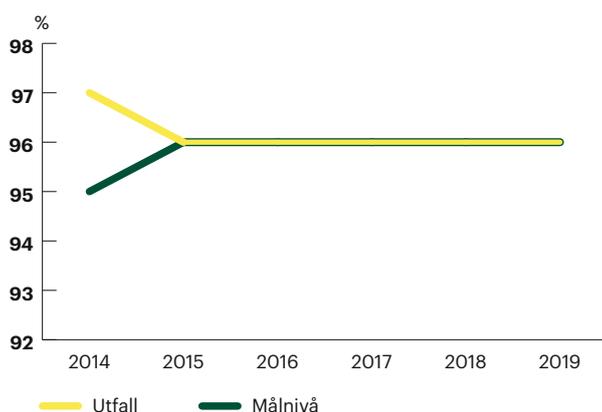
NÖJD KUND INDEX (NKI)⁶

Vid den andra av årets tre mätningar uppgick index till 85 (85), vilket är en stabil, hög nivå jämfört med samma period föregående år. Rullande 12 månader uppgick NKI till 85 (84), vilket är en ny högsta nivå. Inom de kvalitetsområden som främst påverkar kundernas nöjdhet ökar omdömet av Systembolagets medarbetare, upplevelsen av sortiment och utbud, synen på Systembolagets samhällsansvar, samt butikernas tillgänglighet.

ÅLDERSKONTROLL

Under tredje kvartalet genomfördes 1417 (1347) ålderskontrollköp (20–24 år) i våra butiker. Legitimation begärdes vid 95 (95) procent av dessa köptillfällen. Ackumulerat för året är utfallet 96 (96) procent.

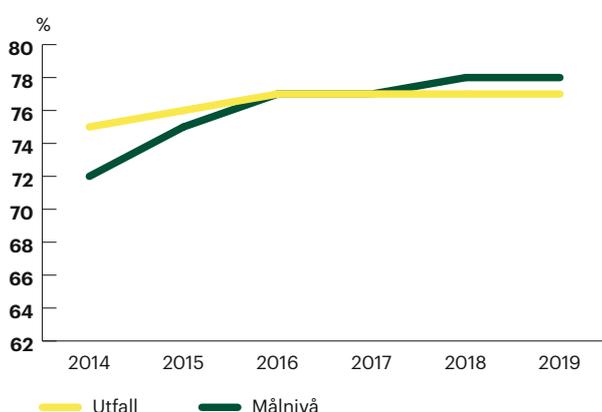
Ålderskontroll januari–september



OPINIONSINDEX (OPI)

OPI mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolagets ensamrätt till detaljhandelsförsäljning av sprit, vin och starköl. Vid kvartalets mätning uppgick index till 74 (76) procent, vilket är en minskning med 2 procentenheter jämfört med tredje kvartalet 2018. Både andelen som vill att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker, samt andelen som inte tar ställning har ökat. Ackumulerat under året uppgick OPI till 77 (77).

Opinionsindex januari–september



TOTAL SJUKFRÅNVARO

Total sjukfrånvaro (rullande 12 månader) uppgick per den sista augusti till 4,4 (4,6) procent, vilket är en förbättring

jämfört med föregående år och förklaras av att mer proaktiva insatser genomförts. Det är den längre sjukfrånvaron (>14 dagar) som har minskat. Den korta sjukfrånvaron ligger marginellt högre än föregående år.

KLIMATPÅVERKAN EGEN VERKSAMHET

Systembolaget mäter koldioxidutsläpp från egen verksamhet en gång per år. Målet är att utsläppen från inköpt energi, köldmedier och leasade bilar skall vara noll år 2023. En detaljerad sammanställning av utfallet publicerades senast i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018.

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Avkastning på eget kapital ska enligt ägaranvisningen över tid motsvara den genomsnittliga tioåriga statsobligationsräntan med ett tillägg av 7 procentenheter, vilket per den sista september rullande 12 månader motsvarar 7,2 procent. Avkastningen på eget kapital uppgick per den sista september, rullande 12 månader till 12 (13) procent.

Nedgången i avkastning på eget kapital sedan föregående år förklaras av ett lägre resultat. Kostnaderna har varit högre till följd av satsningar på utvecklingsaktiviteter inom det digitala kundmötet, öppnandet av en ny depå, samt att skapa förutsättningar för framtida effektiviseringar och förbättringar i butikerna.

SOLIDITET

Soliditeten ska enligt ägaranvisningen för helåret uppgå till mellan 20 och 30 procent. Per den sista september uppgick soliditeten till 33 (34) procent. Soliditeten varierar normalt över året.

KOSTNADEFFEKTIVITET

Nyckeltalet är ett ägarmål som presenteras en gång per år och publicerades senast i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018. Effektivitetsmålet syftar till att mäta omkostnaderna i förhållande till förändringar i såld kvantitet.

ALKOHOLINDEX

Alkoholindex tas fram en gång per år och publicerades senast i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018.

TOTALKONSUMTION OCH SYSTEMBOLAGETS KONSUMTIONSANDEL

CANs⁷ mätning av total alkoholkonsumtion och Systembolagets konsumtionsandel görs en gång per år. Den slutgiltiga rapporten för 2018 publicerades i september, vars resultat inte skilde sig från den preliminära rapportens. Där framgår att den totala alkoholkonsumtionen minskade 2018 jämfört med 2017 till 8,8 (9,0) liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Det innebär en minskning under de senaste 10 åren med ungefär 7 procent.

Resandeförseln av alkohol till Sverige utgjorde 10,4 procent av den totala alkoholkonsumtionen och minskade med 3,2 procentenheter under 2018 jämfört med 2017. Även smugglad alkohol visar en minskning. Systembolagets andel av den totala alkoholkonsumtionen ökade och uppgick under 2018 till 65,6 (63,1) procent.

6 Ytterligare information om Systembolagets strategiska nyckeltal återfinns i Ansvarsredovisning 2018 under rubriken "Systembolagets strategiska plan".

7. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2018, CAN (Monitormätningen)

Ekonomisk utveckling

MSEK	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
Nettoomsättning	8 329	7 926	23 352	22 563	30 907
Rörelseresultat	197	178	192	235	227
Finansnetto	17	-5	73	19	-2
Resultat efter finansiella poster	214	173	265	254	225
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-705	-775	-1 073	-935	624
Årsarbetare	4 222	4 026	3 684	3 486	3 496

NETTOOMSÄTTNING OCH FÖRSÄLJNINGSVOLYM

För Systembolagets försäljning gäller generellt att den är högre mot veckosluten samt under slutet av varje månad. De största försäljningstopparna uppstår inför påsk, midsommar, jul och nyår. Därutöver är försäljningen som högst under sommarmånaderna juni till och med augusti.

Juli–september 2019

Intäkterna under tredje kvartalet ökade med 5 procent jämfört med föregående år till 8 329 (7 926) miljoner kronor. Alla kvartalets månader visar på ökad försäljning. Samtliga varugrupper ökar jämfört med föregående år och det är varugrupperna sprit och alkoholfritt som procentuellt står för den största delen av ökningen.

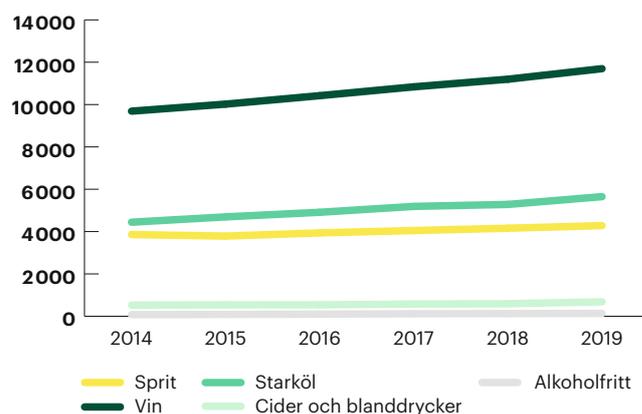
Januari–september 2019

Akkumulerat ökade intäkterna med 3 procent jämfört med föregående år 23 352 (22 563) MSEK. Det är vin, sprit och starköl som står för den huvudsakliga ökningen i kronor. Alkoholfritt ökade 8 procent och är den varugrupp som procentuellt ökade mest. Intäkterna ökade totalt mer än försäljningsvolymen under perioden vilket främst beror på förändring i försäljningsandelar mellan dryckestyper. I september 2018 och september 2019 höjdes priset på bärkassar med 50 öre respektive 1 krona som en del i arbetet med att minska användandet och därmed bärkassarnas miljöpåverkan. Jämfört med motsvarande period föregående år har antalet bärkassar minskat med 8 procent.

Nettoomsättning

MSEK	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
Sprit	1 594	1 464	4 523	4 280	6 005
Vin	4 236	4 027	12 061	11 695	16 150
Starköl	2 108	2 072	5 761	5 649	7 511
Cider och blanddrycker	286	270	716	682	867
Alkoholfritt	53	49	148	137	199
Summa försäljning drycker	8 277	7 882	23 209	22 443	30 732
Övriga varor och tjänster	52	44	144	120	175
Summa intäkter	8 329	7 926	23 352	22 563	30 907

Nettoomsättning MSEK januari–september



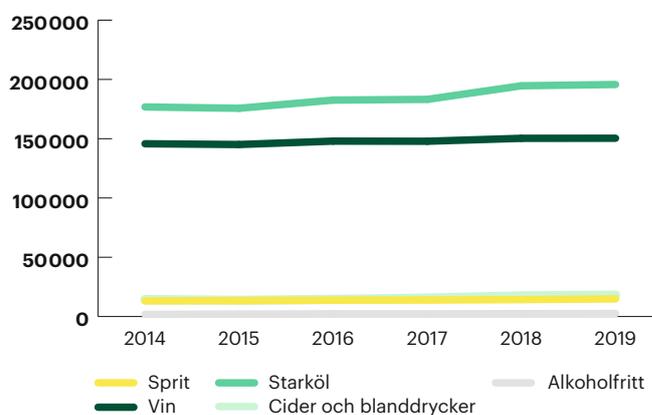
Den totala försäljningsvolymen är marginellt högre, 1 procent, jämfört med föregående år och uppgick till 380,9 (378,4) miljoner liter. Försäljningsvolymen för isolerade månader varierar vid en jämförelse mellan åren medan ackumulerad försäljningsvolym är i nivå med föregående år. Försäljningsvolymen omräknat till liter ren alkohol per capita är även den i nivå med föregående år.

Försäljningsvolymen av vin är oförändrad och övriga varugrupper ökade jämfört med föregående år. Sprit ökade med 4 procent (0,6 miljoner liter), vilket sannolikt är en effekt av den svaga svenska kronan. Starköl ökade med 1 procent (1,1 miljoner liter), alkoholfritt ökade med 5 procent (0,1 miljoner liter) och cider och blanddryck stod för en ökning med 4 procent (0,6 miljoner liter).

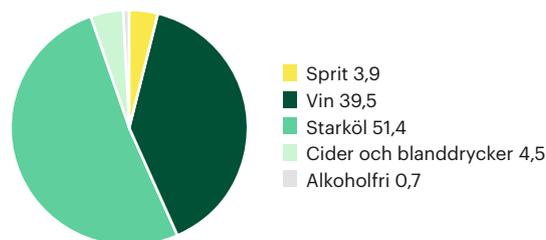
Försäljningsvolym drycker

1 000-tals liter	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
Sprit	5 256	4 919	14 839	14 266	19 760
Vin	52 926	51 883	150 393	150 322	203 475
Starköl	71 687	71 508	195 708	194 636	256 842
Cider och blanddrycker	6 910	6 605	17 357	16 726	21 244
Alkoholfritt	937	895	2 571	2 441	3 568
Summa försäljning drycker	137 715	135 810	380 868	378 391	504 889

Försäljningsvolym 1000-tals liter januari–september

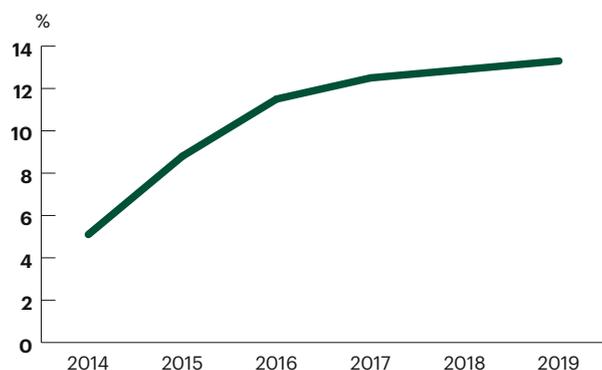


Försäljningsvolym i procent fördelat per varugrupp januari – september



Försäljningen av ekologiska produkter uppgick under perioden till 50,5 (48,6) miljoner liter vilket motsvarar en ökning på knappt 4 procent jämfört med föregående år. Inom det ekologiska sortimentet har samtliga varugrupper ökat i volym under perioden. Majoriteten av den ekologiska försäljningsvolymen kommer fortsatt från vin (motsvarande 67 procent) och öl, cider och blanddrycker (motsvarande 31 procent). Systembolaget ser en fortsatt andelsmässig ökning av det ekologiska sortimentet, men att ökningstakten har avmattats något jämfört med föregående år. Ekologiska produkter utgjorde 13 (13) procent av den totala försäljningsvolymen.

Andel ekologisk försäljning, volym januari – september



Antalet kundbesök i butik uppgick under perioden till 92,9 (92,7) miljoner vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år. Antalet digitala besök, det vill säga besök på webb och app, ökade med 19 procent och uppgick till 42,9 (36,2) miljoner under perioden.

RÖRELSERESULTAT

Juli – september 2019

Kvartalets rörelseresultat uppgick till 197 (178) MSEK. Rörelsemarginalen, exklusive alkoholskatt, uppgick till 3,9 (3,7) procent. Ökningen av rörelseresultatet beror på ett ökat bruttorresultat, till följd av en ökad försäljningsvolym samt förändring i försäljningsandelar mellan olika typer av drycker.

Kvartalets rörelseresultat påverkas av högre försäljningskostnader, vilka uppgick till 731 (681) MSEK. Satsningar på det digitala kundmötet fortsätter vilket påverkar försäljningskostnaderna. Under tredje kvartalet öppnades även en ny varudepå utanför Stockholm för att möjliggöra en ökande e-handel. Dessutom ökar personalkostnaderna till följd av fler butiker och årlig lönerrevision. Försäljningskostnaderna påverkas också av högre lokalkostnader till följd av fler och större butiker.

Administrationskostnaderna minskade något jämfört med samma period 2018 och uppgick till 145 (149) MSEK.

Januari – september 2019

Rörelseresultatet för årets första nio månader uppgick till 192 (235) MSEK. Rörelsemarginalen, exklusive alkoholskatt, uppgick till 1,4 (1,7) procent.

Rörelseresultatet påverkas negativt av högre försäljnings- och administrationskostnader. Försäljningskostnaderna uppgick till 2257 (2109) MSEK. Satsningar i utvecklingsprojekt inom det digitala kundmötet och långsiktiga effektiviseringar fortsätter vilket påverkar försäljningskostnaderna. Dessa satsningar kommer att fortgå under de närmaste åren. Under tredje kvartalet öppnades en ny varudepå utanför Stockholm för att möta en ökande e-handel. Under andra kvartalet släpptes en betaversion av vår nya onlinebutik. Dessa satsningar påverkar även personalkostnaderna som dessutom ökar till följd av fler butiker, ökade kundbeställningar och årlig lönerrevision. Försäljningskostnaderna påverkas också av högre lokalkostnader för butiker till följd av årlig indexering samt fler och större butiker.

Administrationskostnaderna ökade jämfört med samma period 2018 och uppgick till 536 (505) MSEK. Personalkostnaderna har ökat bland annat till följd av nyrekryteringar inom IT kopplat till utvecklingsaktiviteter samt årlig lönerrevision. Utvecklingsaktiviteter driver också ökade förvaltningskostnader inom IT.

FINANSNETTO

Juli – september 2019

Finansnettot uppgick till 17 (-5) MSEK varav 7 (6) MSEK avser ränteintäkter från finansiella placeringar och 10 (-11) MSEK avser värdeförändringar av finansiella placeringar. Marknadsvärdena av Systembolagets placeringar har under det tredje kvartalet utvecklats positivt.

Januari – september 2019

Finansnettot uppgick till 73 (19) MSEK varav 20 (19) MSEK avser ränteintäkter från finansiella placeringar, 37 (-17) MSEK avser värdeförändringar på finansiella placeringar och 16 (17) MSEK avser utdelning från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan. Marknadsvärdena av Systembolagets placeringar har under perioden utvecklats positivt.

RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER

Juli – september 2019

Kvartalets resultat efter finansiella poster uppgick till 214 (173) MSEK.

Januari – september 2019

Periodens resultat efter finansiella poster uppgick till 265 (254) MSEK.

KASSAFLÖDE

Juli – september 2019

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till -705 (-775) MSEK. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till 174 (453) MSEK, varav -35 (-20) MSEK främst avser ny- och ombyggnation av butiker, och 209 (473) MSEK avser nettoförändring av finansiella placeringar. Systembolaget har avyttrat värdepapper för att täcka tillfälliga likviditetsbehov.

Januari – september 2019

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till -1073 (-935) MSEK. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till 372 (384) MSEK, varav -74 (-96) MSEK främst avser ny- och ombyggnation av butiker, och 446 (480) MSEK avser nettoförändring av finansiella placeringar. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -164 (-173) MSEK, varav -180 (-282) MSEK avser utdelning till ägaren och 16 (17) MSEK är utdelning från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan.

ÅRSARBETARE

Juli – september 2019

Årsarbetare uppgick till 4 222 (4 026) under tredje kvartalet. Ökningen beror på att fler butiker har öppnat och att antalet kundbeställningar har ökat, vilket driver tid både på butik och depå. Satsningar inom e-handel, andra utvecklingsprojekt, en nyöppnad varudepå och framtida effektiviseringsprojekt har medfört nyrekryteringar, vilket är ytterligare förklaringar till ökningen.

Januari – september 2019

Årsarbetare uppgick till 3 684 (3 486) ackumulerat till och med september. Ökningen beror på att fler butiker har öppnat och att antalet kundbeställningar har ökat. Satsningar inom det digitala kundmötet, e-handel, andra utvecklingsprojekt, en nyöppnad varudepå och framtida effektiviseringsprojekt har medfört nyrekryteringar, vilket är ytterligare förklaringar till ökningen.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Systembolaget arbetar systematiskt med att identifiera och hantera de risker som är förenade med verksamheten. Riskhanteringsprocessen är integrerad i enheternas strategi- och planeringsarbete. Riskerna konsolideras och hanteringen av dessa rapporteras och följs upp av företagsledningen samt styrelsen. De högst värderade riskerna är främst av strategisk och operativ karaktär och handlar om lagstiftningsfrågor som kan ge påverkan på monopolställningen, hållbarhet och arbetsmiljö samt förändrade kundbeteenden som kräver digitala anpassningar.

De finansiella riskerna som ränte-, kredit- och likviditetsrisker är begränsade. Systembolaget är självfinansierat bland annat tack vare en hög lageromsättningshastighet som matchar inköps- och betalningsvillkoren.

Systembolaget saknar räntebärande skulder. Majoriteten av all försäljning sker i form av kontant- eller kortbetalning och därmed har Systembolaget inga väsentliga kundfordringar. Dryckesleverantörerna ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker samt för redovisning av alkoholskatt. Systembolagets inköp sker i huvudsak i svenska kronor och företaget är därmed i liten utsträckning exponerat mot kurs- och valutarisker. Ytterligare information om hanteringen av finansiella risker framgår av not 12 Finansiella instrument i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018.

Sammanfattning av dotterbolagen

IQ verkar för ett smartare förhållningssätt till alkohol. Detta görs genom att med kunskap och kommunikation skapa medvetenhet, eftertanke och engagemang kring eget och andras drickande, och därmed bidra till att minska alkoholens skadeverkningar i samhället. IQ:s vision är ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada. IQ-initiativet finansieras av Systembolaget med en årsbudget på 35 (35) MSEK. Periodens resultat före skatt uppgick till 4,9 (8,0) MSEK.

AB K14 Näckströmsgatan förvaltar Systembolagets rörelsefastighet. Ackumulerat resultat före skatt uppgick till 15,0 (16,5) MSEK. Resultatet är främst hänförligt till koncerninterna hyresintäkter. Minskningen beror främst på ökade kostnader för ombyggnation och renovering.

Väsentliga händelser efter balansdagen

Inget väsentligt finns att rapportera.

Stockholm den 28 oktober 2019
Systembolaget AB

Magdalena Gerger
Verkställande direktör

Granskningsrapport

INLEDNING

Vi har utfört en översiktlig granskning av delårsrapporten för Systembolaget AB för perioden 1 januari till 30 september 2019. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta och rättvisande presentera denna delårsrapport i enlighet med IAS 34 och årsredovisningslagen. Vårt ansvar är att uttala en slutsats om denna delårsrapport grundad på vår översiktliga granskning.

DEN ÖVERSIKTLIGA GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410. Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation utförd av företagets valda revisor. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att

vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing, ISA, och god revisionssed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

SLUTSATS

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med IAS 34 och årsredovisningslagen.

Stockholm den 28 oktober 2019
Deloitte AB

Didrik Roos
Auktoriserad revisor

Resultaträkning i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	Not	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
Nettoomsättning		8 329	7 926	23 352	22 563	30 907
Kostnad för sålda varor		-7 261	-6 920	-20 376	-19 719	-27 004
Bruttoresultat		1 068	1 006	2 976	2 844	3 903
Försäljningskostnader	2, 3	-731	-681	-2 257	-2 109	-2 942
Administrationskostnader	2, 3	-145	-149	-536	-505	-738
Övriga rörelseintäkter		6	2	10	5	6
Övriga rörelsekostnader		-1	0	-1	0	-2
Rörelseresultat		197	178	192	235	227
Finansnetto		17	-5	73	19	-2
Resultat efter finansiella poster		214	173	265	254	225
Periodiseringsfond		-	-	-	-	7
Resultat före skatt		214	173	265	254	232
Skatt		-47	-39	-55	-54	-52
Periodens resultat		167	134	210	200	180

Balansräkning i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	Not	2019-09-30	2018-09-30	2018-12-31
Anläggningstillgångar				
Materiella tillgångar		445	490	484
Finansiella tillgångar		2 666	2 801	3 181
Summa anläggningstillgångar		3 111	3 291	3 665
Omsättningstillgångar				
Varulager		1 173	1 096	1 076
Fordringar		215	147	164
Kortfristiga placeringar		80	-	-
Kassa och bank		161	-	1 026
Summa omsättningstillgångar		1 629	1 243	2 266
Summa tillgångar	4	4 740	4 534	5 931
Eget kapital				
Bundet eget kapital		432	432	432
Fritt eget kapital		1 101	1 091	1 071
Summa eget kapital		1 533	1 523	1 503
Obeskattade reserver				
Periodiseringsfond		25	32	25
Summa obeskattade reserver		25	32	25
Avsättningar				
Långfristiga avsättningar		84	84	84
Summa avsättningar		84	84	84
Skulder				
Långfristiga skulder		104	105	108
Kortfristiga skulder		2 994	2 790	4 211
Summa skulder	4	3 098	2 895	4 319
Summa eget kapital och skulder		4 740	4 534	5 931

Förändring i eget kapital, Systembolaget AB

MSEK	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Periodens resultat	
Ingående eget kapital 2018-01-01	360	72	891	282	1 605
Överföring till fria reserver			282	-282	0
Periodens resultat				180	180
Utdelning till ägaren			-282		-282
Utgående eget kapital 2018-12-31	360	72	891	180	1 503
Ingående eget kapital 2019-01-01	360	72	891	180	1 503
Överföring till fria reserver			180	-180	0
Periodens resultat				210	210
Utdelning till ägaren			-180		-180
Utgående eget kapital 2019-09-30	360	72	891	210	1 533

Kassaflödesanalys i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt	214	173	265	254	232
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	15	58	88	133	224
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital					
Förändring av varulager	30	100	-97	73	93
Förändring av fordringar	4	-77	-30	9	-8
Förändring av skulder	-966	-1010	-1220	-1341	183
Förändring av fordringar/skulder koncernbolag	25	5	2	9	4
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter förändring av rörelsekapital	-678	-751	-992	-863	728
Betald skatt	-27	-24	-81	-72	-104
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-705	-775	-1073	-935	624
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-35	-20	-74	-96	-131
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	-	-	-	0
Förvärv/försäljning av finansiella tillgångar	209	473	446	480	74
Kassaflöde från investeringsverksamheten	174	453	372	384	-57
Finansieringsverksamheten					
Nyttjande av kredit	-	92	-	92	-
Utdelning från AB K14 Näckströmsgatan	-	-	16	17	17
Utdelning till ägaren	-	-	-180	-282	-282
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	92	-164	-173	-265
Periodens kassaflöde	-531	-230	-865	-724	302
Likvida medel vid periodens början	692	230	1 026	724	724
Likvida medel vid periodens slut	161	0	161	0	1 026

Kvartalsöversikt, Systembolaget AB

MSEK	jul-sep 2019	jul-sep 2018	apr-jun 2019	apr-jun 2018	jan-mar 2019	jan-mar 2018
Nettoomsättning	8329	7926	8509	8033	6514	6604
Bruttoresultat	1068	1006	1091	1013	817	825
Försäljningskostnader	-731	-681	-804	-749	-722	-679
Administrationskostnader	-145	-149	-203	-200	-188	-156
Rörelseresultat	197	178	86	66	-91	-9
Kvartalets resultat	167	134	99	70	-56	-4
Soliditet %	33	34	25	27	32	33

Noter

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Delårsrapporten för Systembolaget AB är upprättad i enlighet med IAS 34, Delårsrapportering och följer därutöver även årsredovisningslagen, Rådet för finansiell rapporterings RFR 2, Redovisning för juridiska personer samt statens Riktlinjer för extern rapportering i bolag med statligt ägande. Från och med 1 januari 2012 upprättar Systembolaget, med stöd av ÅRL 7 kap 3a§, inte någon koncernredovisning.

Upplýsningar enligt IAS 34 Delårsrapportering lämnas såväl i noter som på annan plats i delårsrapporten.

Systembolaget använder sig av samma redovisningsprinciper såsom de har beskrivits i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018 under rubriken Finansiell rapportering, Not 1 - Redovisningsprinciper, med undantag för IFRS 16. Nya och ändrade standarder och tolkningar från IASB respektive IFRIC har inte haft någon väsentlig påverkan på finansiella rapporter.

IFRS 16 Leasingavtal

IFRS 16 är tillämplig för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 men tidigare tillämpning har varit tillåten. Standarden är antagen av EU. Samtliga leasingavtal redovisas i enlighet med undantaget avseende IFRS 16 i RFR 2 som kostnad.

NOT 2 PERSONALKOSTNADER

Ackumulerat under perioden januari till september uppgick de totala personalkostnaderna till 1 575 (1 467) MSEK. Lönekostnaderna har ökat jämfört med 2018, främst som en följd av den årliga lönerevisionen, öppnandet av en ny depå, fler butiker samt nyrekryteringar.

NOT 3 AVSKRIVNINGAR

MSEK	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
Byggnader och mark	0	0	1	1	2
Materiella anläggnings- tillgångar	37	38	112	118	155
Summa avskrivningar	37	38	113	119	157

NOT 4 FINANSIELLA INSTRUMENT

Systembolagets finansiella instrument består av räntebärande värdepapper, kundfordringar, likvida medel och leverantörsskulder. Kundfordringar, likvida medel, leverantörsskulder samt övriga kortfristiga fordringar och skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde via resultaträkningen enligt affärsmodellen baserat på indata motsvarande nivå 1 enligt IFRS 7. Övriga finansiella tillgångar och skulder har korta löptider. Härav bedöms de verkliga värdena på samtliga finansiella instrument approximativt motsvara bokförda värden.

Företaget har inte kvittat några finansiella tillgångar och skulder och har inga avtal som möjliggör kvittning. För ytterligare information om finansiella instrument hänvisas till not 12 i Ansvarsredovisning 2018.

Definition av alternativa nyckeltal

Alternativa nyckeltal är finansiella mått som inte är definierade i IFRS. Systembolaget anser att dessa mått ger värdefull kompletterande information till ägare, styrelse och företagsledning då de möjliggör utvärdering av resultat och finansiell utveckling. Tre alternativa nyckeltal ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

De alternativa nyckeltalen är inte alltid jämförbara med mått som används av andra företag eftersom beräkning kan ske på olika sätt. Dessa finansiella mått ska därför ses som ett komplement för mått som definieras enligt IFRS. För avstämning av de alternativa nyckeltal som inte direkt går att härleda ur de finansiella rapporterna, se beräkning nedan.

Nyckeltal	Beskrivning	Användningsområde
Avkastning på eget kapital	Periodens resultat (rullande 12 månader) i procent av genomsnittligt justerat eget kapital. Eget kapital är justerat för schablonskatt på obeskattade reserver.	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.
Kostnadseffektivitet	Kostnadseffektivitet beräknas utifrån förhållandet mellan totala omkostnader (justerat för engångsposter) i förhållande till såld kvantitet (antalet sålda förpackningar viktade utifrån respektive varugrups beräknade tidsåtgång för hantering).	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget och redovisas årligen.
Rörelsemarginal	Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt beräknas utifrån rörelseresultatet i procent av nettoomsättning exklusive alkoholskatt.	Nyckeltalet visar hur stor del av intäkterna som kan täcka kostnader i rörelsen.
Rörelseresultat	Rörelseresultat beräknas utifrån bruttoresultat, med tillägg för övriga rörelseintäkter samt med avdrag för rörelsens kostnader.	Nyckeltalet visar resultat före finansnetto och skatter.
Soliditet	Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen. Eget kapital är justerat för schablonskatt på obeskattade reserver.	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

Avkastning på eget kapital

	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
MSEK					
Periodens resultat, rullande 12 månader, MSEK	-	-	190	214	180
Genomsnittligt justerat eget kapital ¹	-	-	1550	1592	1576
Avkastning på eget kapital	-	-	12%	13%	11%

Kostnadseffektivitet

	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
MSEK					
Totala omkostnader MSEK, justerat för engångsposter	-	-	-	-	3690
Såld kvantitet miljoner, viktat utifrån hanteringstid	-	-	-	-	1604
Kostnadseffektivitet	-	-	-	-	2,3

Rörelsemarginal

	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
MSEK					
Nettoomsättning inkl alkoholskatt	8329	7926	23352	22563	30907
Nettoomsättning exkl alkoholskatt	5079	4774	14216	13565	18692
Alkoholskatt	3250	3152	9136	8998	12215
Rörelseresultat	197	178	192	235	227
Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt	3,9%	3,7%	1,4%	1,7%	1,2%
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt	2,4%	2,2%	0,8%	1,0%	0,7%

Soliditet

	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
MSEK					
Balansomslutning	4740	4534	4740	4534	5931
Justerat eget kapital ²	1553	1548	1553	1548	1523
Soliditet	33%	34%	33%	34%	26%

1. Genomsnittligt justerat eget kapital

	jul-sep 2019	jul-sep 2018	jan-sep 2019	jan-sep 2018	helår 2018
MSEK					
Eget kapital	1533	1523	1533	1523	1503
Periodiseringsfond	25	32	25	32	25
Schablonskatt för obeskattade reserver	21,4%	22,0%	21,4%	22,0%	21,4%
² Justerat eget kapital	1553	1548	1553	1548	1523
Justerat eget kapital samma period föregående år	1548	1636	1548	1636	1630
Genomsnittligt justerat eget kapital	1550	1592	1550	1592	1576

Övriga definitioner

ALKOHOLINDEX

Alkoholindex är ett samlat mått på människors attityd till alkohol i olika situationer. Alkoholindex skapas från svaren på nio frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol. Målgruppen för undersökningen är personer 16 år och äldre. Ju högre index, desto mer återhållsam är attityden till alkohol. Det är Systembolagets dotterbolag IQ-initiativet AB som redovisar Alkoholindex och datainsamlingen genomförs av ett externt företag, Novus

ALKOHOLSKATT

Alkoholskatt är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoreultatet.

KLIMATPÅVERKAN EGEN VERKSAMHET

Nyckeltalet mäter koldioxidutsläpp från egen verksamhet. Målet är att utsläppen från inköpt energi, köldmedier och leasade bilar skall vara noll år 2023. Klimatpåverkan från egen verksamhet följs upp årligen.

NETTOOMSÄTTNING

Intäkter/nettoomsättning omfattar intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i Systembolagets huvudverksamhet.

NÖJD KUND INDEX (NKI)

NKI mäter hur nöjd kunden är med Systembolaget. Totalindex är ett medelvärde av de tre frågorna.

- Hur nöjd eller missnöjd är du med Systembolagsbutiken totalt sett?
- Hur väl motsvarar Systembolagsbutiken dina förväntningar?
- Hur pass nära eller långt ifrån ett ideal tycker du att Systembolagsbutiken ligger?

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 10 och 100. Systembolaget anlitar CFI Group för genomförande av undersökningen. NKI mäts och redovisas tre gånger årligen.

OPINIONSINDEX (OPI)

Opinionsindex mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och monopolet för försäljning av starköl, vin och sprit. Intervjupersonerna får ta ställning till frågan:

- Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monopolet på försäljningen av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker?

Systembolaget anlitar Kantar Sifo för genomförande av undersökningen. Totalt intervjuas årligen 9 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 15 år och uppåt. Opinionsindex redovisas kvartalsvis.

SYSTEMBOLAGETS ANDEL AV TOTALKONSUMTION

Systembolaget har ett uppdragsmål att redovisa utfall av hur stor andel av den totala konsumtionen som Systembolaget har (Systembolagets konsumtionsandel). Undersökningen som ligger till grund för detta är Monitormätningarna som genomförs av CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning). Resultatet av mätningarna ska redovisas minst en gång per år. Detta uppdragsmål är inte målsatt.

TOTALKONSUMTION

Systembolaget har ett uppdragsmål att redovisa utfall avseende den totala alkoholkonsumtionen i Sverige. Undersökningen som ligger till grund för detta är Monitormätningarna som genomförs av CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning). CAN genomför löpande under ett år drygt 18 000 intervjuer. Resultatet av mätningarna ska redovisas minst en gång per år. Detta uppdragsmål är inte målsatt.

TOTAL SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period. Talet mäts per rullande 12-månadersperiod.

ÅLDERSKONTROLL

Ålderskontrollen mäter andelen tillfällen då legitimation har begärts i procent av antal kontrollköp. Kontrollköpen genomförs av personer i åldersgruppen 20–24 år. Systembolaget anlitar Better Business för genomförande av köpen. Totalt genomförs under ett år nästan 6 000 kontrollköp i butik. Ålderskontrollen mäts och redovisas varje månad.

ÅRSARBETARE

Årsarbetare motsvarar arbetad tid inklusive semester dividerat med antalet timmar för en heltidstjänst för den relevanta perioden. Parametern infördes 2018, och ersatte det tidigare begreppet medelantal anställda.



Magdalena Gerger
Verkställande direktör
Telefon 08-503 310 25



Charlotte Hansson
Ekonomidirektör
Telefon 08-503 303 75

Kommande rapporttillfällen

11 februari 2020	Bokslutskommuniké 2019
26 mars 2020	Ansvarsredovisning 2019
23 april 2020	Årsstämma 2019
24 april 2020	Delårsrapport januari – mars 2020
15 juli 2020	Delårsrapport januari – juni 2020
23 oktober 2020	Delårsrapport januari – september 2020

Systembolaget AB

Organisationsnummer: 556059-9473

Postadress: 103 84 Stockholm

Besöksadress: Kungsträdgårdsgatan 14

Telefon: 08-503 300 00

Fax: 08-503 310 00

Hemsidaadress: systembolaget.se och
omsystembolaget.se